

1927. augusztus 12. Péntek

Cenzurat: Suciu.

Dr. Ramassetter Róttér 2. II.

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — 1150
Félévre — 600
Negyedévre — 320
Egy hónapra — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40-
Egyes szám — 3-

1927 augusztus 12 Péntek

Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 181 szám

5687 Ab 14

Zsidók és kisebbségek

A bukovinai kisebbségek részéről figyelemre-méltó akció indult ki azzal a céllal, hogy a különböző nemzeti kisebbségeket olyan politikai egységbe tömörítse, amely ne csak bizonyos alkalmakkor manifesztálja a szorosabb kapcsolatot, ne csak választási ad hoc-közösség legyen, hanem viselje magán az állandó együttműködés jellegét.

Nem titok, hogy az ugynevezett „kisebbségi védelem” szellemi apja nem más, mint a béketárgyalások mellett működött párisi „zsidó delegáció bizottsága”. A békeszerződések erre vonatkozó határozványait egyenesen ez a zsidó delegáció kezdeményezte.

Mégis Romániában hivatalos részről a leg-határozottabban vitatják, hogy a zsidóság egy-uttal nemzeti kisebbség. A németeket, a magyarokat, a ruténeket, a bulgárokat, a szerbe-keket és törököket elismerik nemzeti kisebbség-eknek és megadják nekik a jogot arra, hogy a maguk számára kisebbségi jogokat követeljenek. Tőlünk, zsidóktól azonban elvitatják ezt és nemcsak Oromániában, hanem a csatolt része-ken is vannak zsidók, akik kézzel-lábbal kapá-lóznak az ellen, hogy őket a kisebbségekhez számítsák, jóllehet a békeszerződés kisebbségi záradékai éppen a Romániában élő zsidókat említik meg különösen és a békeszerződésekben ismételtelen előforduló frázis „a faj és vallásra való tekintet nélkül” a zsidókra mint népi és vallási kisebbségre tesz utalást.

A zsidó kisebbségekkel szemben tanúsított ellentállás tehát két irányu: A románok eluta-sítják és a zsidóság egyrésze ágaskodik ellene. Vajjon miért?

A románok bizonyos államrezonból cselek-szik ezt, mert szeretnék a kisebbségek számát minimumra redukálni, azért, hogy Romániának, mint nemzetállamnak a karaktere erősebben domborodjék ki. A zsidók, nevezetesen az asz-szimiláns zsidók, abban a tébolyban élnek, hogy van egy ugynevezett „mózesvallású románság” és azt hiszik, hogy az asszimiláció kivonja a talajt az antiszemitizmus alól, holott az igaz-ság az, hogy az asszimiláció maga a modern antiszemitizmus forrása.

Innen van, hogy csak a nemzetien gondol-kodó zsidók nem ijednek meg a „kisebbség” szótól. Ők azok, akik hivatkoznak kisebbségi jogaikra és világos, hogy a „kisebbségi zsidók” a kormányok előtt kevésbé rokonszenvesek, mint az ugynevezett „többségi” zsidók. A kor-mányok előtt! Am a román nép nem ismeri ezt a különbséget, számára a zsidó nemcsak vallási, hanem népi csoport. Az aktív antisze-miták — a diákság — elismeri mindkét rész egyenjogúságát, azonban a zsidók és zsidó di-ákok elleni támadásaikat bizony politikai ár-nyalatra való tekintet nélkül, folytatják.

Egy alkalommal megkérdeztem egy minisz-tert, voltaképpen mik vagyunk: többség va-gyunk, vagy kisebbség? A miniszter zavarban volt és kijelentette, hogy alapjában véve a többséghez tartozunk.

— Tehát — replikáztam — részei vagyunk a román nemzetnek!

A miniszter elhallgatott. Valami nem tet-szett neki. Én azonban nem hagytam annyiban a dolgot és tovább kérdeztem:

— Ha valóban románok vagyunk, akkor miért alkotnak kivétel nélkül az összes pártok frontot a városok elidegenítésére, értsd zsidó-

sodása ellen?

A miniszter erre úgy vélekedett, hogy a zsidók voltaképpen függelékei a többségi nem-zetnek, ők maguk ugyan kisebbség, azonban a kisebbségi jogokra politika-technikai értelemben nem tarthatnak igényt. Nagyon szerettem volna látni akkor az asszimiláns zsidók arcát, akik ime egyszerre „függeléké” zsugordtak össze. Tovább kértem a minisztert, miért nem vagyunk mi technikai értelemben kisebbség, mire a miniszter azt felelte, hogy a zsidóknak nincsenek különleges nyelvi igényeik.

Elismerem, hogy ez a mi technikai kisebb-ségi mivoltunk gyöngé pontja, azonban kisebb-ségi igényeink nemcsak a nyelvre vonatkoznak, hanem általános iskolai követelmésekre és nem-zeti és vallási életünk egyéb különösségeire, magániskoláink nyilvánossági jogára, a szombati munkaszünetre, a hitközségek jogaira, az ország nyelve mellett nemzeti nyelvünk ápolására és még sok egyebire.

A valóság az, hogy a bukovinai zsidók né-metül és jiddisül, az erdélyiek részint magya-rul, részint jiddisül, a beszarábiaiak részint jid-disül, részint oroszul beszélnek. Ha tehát a nemzet kritériuma a nyelv — Romániában te-hát a technikai kisebbségeké is — akkor mi zsidók, akik a csatolt országrészekben élünk, voltaképpen a német, a magyar és az orosz ki-sebbségeket szilárdítjuk és az a kormányok,

amelyek a zsidó kisebbség elismerése ellen ágaskodnak, olyan kisebbséget találnak maguk előtt, akik a zsidósággal számszerűen és betelél is erősbödnek.

Tapasztalat szerint a zsidók hűségesen őrzik azt a kulturát, amelyben élnek. Bukovina mű-velt zsidói ragaszkodnak a német kultúrához, de a vallásos tömegek is nagyabecsülik a német költöket. Hasonló szellemi kapcsolatok vannak a magyarul és oroszul beszélő, nemkü-lönbön a Regát románul beszélő zsidói között, akik teljesen át vannak itatva a román nyelv és kultúra szeretetétől. Hiszen bizonyos, hogy a csatolt területek zsidói az idő során olyan közel fognak jutni a román kultúrához és nyelv-hez, mint regáti testvéreik. Azonban nem lehet követelni azoktól a zsidóktól, akik a kapcsolt részeken még németek, oroszok, vagy magya-rokként éreznek, hogy egyszerre románoknak d.klarálják magukat.

Ugy vélem, hogy a kormányok előtt ked-vesebb, ha a zsidók olyanoknak mutatkoznak, mint amilyenek, vagyis zsidó kisebbségnek, ahelyett, hogy a többi kisebbségeket erősíte-nék. Az impérium átvétele után a kormányok hosszú ideig így is vélekedtek. Támogatták a zsidó nemzeti törekvéseket az új provinciák-ban, különösen Erdélyben. Később eltértek ezektől a helyes és bölcs politikai elvektől és perhorreszkálták a zsidó kisebbségről alkotott felfogásukat. Holott éppen a zsidó kisebbség az, amely a román államnak soha, semmilyen kö-rülmények között nem lehet kényelmetlen.

Jorga, mint a nemzeti párt elnöke a tavalyi kormányválság idején Averescu ajánlotta Bratianu utódjaul

A »Cuvantul« szenzációs cikke az egységes ellenzéki front kilátástalanságáról. Káosikus hírek burkolják homályba az elkerülhetetlen kormányátszervezést

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai lapok a Bratianu-kormány közeli átalakításáról, már mint befeje-zett tényről számolnak be olvasóinknak. Mint azt tegnap is jelentettük, a kulisszák mögött hosszabb idő óta folynak a tárgyalások egyes miniszterek leváltásáról és ezeket a híreket most a legautentikusabb helyről is megerősítik. Az »Adeverul« szerint, Bratianu közvetlenül a kormány megalakítása után

közölte a miniszterekkel, hogy kineve-zésük csak ideiglenes

és így csupán átmenetileg tekinthetik magukat az illető tárcák vezetőinek. Hymódon magya-rázható meg azután, hogy vannak miniszterek, akik semmilyen aktát nem szignálnak és azo-akat, akik kérésekkel fordulnak hozzájuk, a kö-vetkező szavakkal hártják el maguktól:

— Végtelenül sajnálom, de semmit sem te-hetek addig, ameddig a kormányt át nem ala-kítják. Ha azután is miniszter maradok, kész-séggel állok rendelkezésükre.

Ujabb ajánlat a nemzeti parasztpárnak

A kormány átalakítása még a nyári szünet alatt meg fog történni. Az őszi parlamenti ülészak már teljesen megváltozott összetételű kormányt fog a miniszteri padokon találni. Ha a nemzeti parasztpárt a kormány ajánlatait el-fogadja, úgy ez az átalakítás még a rendkívüli ülészak ideje alatt bekövetkezett volna. A miniszterelnök most elhatározta, hogy ujabb együttműködési ajánlatot tesz a nemzeti pa-rasztpárt vezetőinek. Ha ez az újabb ajánlat is visszautasításra talál, — ami pedig bizonyosnak látszik, minthogy Maniu együttműködési kész-

ségének sine qua non-ja a parlament feloszla-tása — úgy a miniszterelnök a liberális párton belül fogja keresztülvinni a kormány átfor-málását.

A távozó miniszterek

Három névről beszélnek politikai körökben, három miniszterről, akiknek távozása biztosra vehető: Nistor közmunkaügyi, Inculet köz-egészségügyi és Mrazek kereskedelemügyi mi-niszterek. Arról lehet szó legfeljebb, hogy Nis-tor és Inculet esetleg mint tárcanélküli mi-niszterek továbbra is tagjai maradnának a kormánynak. A liberális pártban is és a kor-mány egyes tagjai között is általános elégedet-lenséget szült Stelian Popescu magatartása, akinek távozását hasonlóképen szívesen vennék kormánykörökben. Az ő parlamenti akcióinak és a nemzeti parasztpárti vezetők elleni táma-dásainak tulajdonítják ugyanis azt, hogy az ellenzéken való megegyezés mindeddig nem jött létre. Maga Bratianu is az igazságügyminiszter debarkálása mellett van, Vintila Bratianu azon-ban ragaszkodik Stelian Popescu személyéhez, akire, illetőleg az »Universul« publicitására a liberális pártnak és a kormánynak a mai körülmények között inkább szüksége van, mint va-laha. Argetoianu valószínűleg párisi, vagy lon-doni meghatalmazott miniszter lesz, Luput viszont, akinek távozásáról hasonlóképen rebes-gettek politikai körökben, minden valószínűség szerint továbbra is megtartja a miniszterelnök, hogy pártját esetleg szükségessé válható manő-vekre felhasználhassa

Az új miniszterek

A miniszterjelöltek között, akik a kor-mányba belépének, mindenekelőtt is Mosoiu tá-

pornok nevét emlegetik, aki a liberális pártvezér bizalmát és szimpátiáját bírja. Saveanu, Chirulescu és Mardarescu tábornokszernagy voltak a többi miniszterjelöltek. Mardarescu a hadügyi, Chirulescu a munkaügyi és Saveanu a közegészségügyi tárcát töltötte be az elmúlt liberális kormányban. Angheliescu jelenlegi hadügyminisztert viszont a vezérkar főnökévé fogják kinevezni.

Kormánybiztost neveznek ki a csatolt területek élére

Hasonlóképpen erősen tartja magát a hír, hogy a kormány egyetlen kormánybiztosságot fog szervezni az összes csatolt területek számára, amelynek élére egy aktív magasrangú tisztet szemelt ki a miniszterelnök. A kormánybiztosság székhelye Bukarestben volna, míg Kolozsváron, Kisenevben és Csernovitzban, tehát Erdély, Beszarábia és Bukovina fővárosaiban kormánybiztossági titkárságokat állítanak fel.

Liberális manőver?

Az „Indreptarea” is foglalkozik a kabinet átalakításának tervével, amelyet azonban a néppárt hivatalosa nem tart lehetségesnek. A lap szerint

a nem szívesen látott pártonkívüli minisztereket több okból sem lehet eltávolítani a kormányból.

Stelian Popescu például, mint igazságügyminiszter, a választási kampány idején sok mindent tudott meg a liberális műhely titkaiból, amelyeket bármely pillanatban a liberális párt ellen fordíthat. Bratianu Jonel minden valószínűség szerint sajnálja már, hogy Stelian Popescura bizta az igazságügyi tárcát, de az adott helyzetben nem változtathat, bár Istrate Micescu, a párt egyik oszlopos tagja kilépéssel fenyegetőzik, ha a kormányátalakítás alkalmával nem kapja meg az igazságügyi tárcát. Az „Indreptarea” az átalakításról elterjedt híreket liberális manővernek tartja, melynek célja az volna, hogy a miniszterséget ambicionáló nemzeti parasztpárti vezeték szimpátiáját megszerezze a kormány számára, másfelől pedig

megakadályozza az egységes ellenzéki blokk létrejöttét.

A „Cuvantul” szerint, Jorga professzor még mindig nem adta fel az egységes ellenzéki blokk megalakításának eszméjét és minden averziója ellenére, amelyet Averescu tábornokkal szemben érez, a közös cél: Bratianu Jonel megdöntése érdekében hajlandó volna a néppárttal fuzionálni.

Jorga tervének azonban meg kell buknia azon, hogy a néppárti vezetők legnagyobb része a nemzeti parasztpárt felé orientálódik, Maniu és Mihalache viszont irtóznak attól, hogy Averescuval politikai fegyverbarátságot kössenek. Joggal félnek ugyanis, hogy Averescu el fogja árulni őket, mint ahogy 1926-ban elárulta a községi választások alkalmával az „egységes antiliberális” frontot. Mindenekelőtt attól tartanak, hogy Jorga professzor is meggondolja magát, mint ahogy meggondolta magát az elmúlt évben, midőn a kormányválság idején az audiencián nem Maniut, hanem Averescu tábornokot ajánlta az uralkodónak.

Mégis csak legjobb a késnéküli

„IDEAL”

borotváló por,
mely az ország területén
higienia

szempontból a legjobban
elismert borotváló szer,
az arcot nem marja,
kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az ár-
talmass utánzatoktól. Csak az „IDEAL” felírásu
a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:

Reszling József

fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Finom borotváló szappan 10-es csomag 60 lejért
kapható. Viszonteladóknek árkedvezmény

Minden könyv minden nyelven LEPAGE-nál Cluj

Kérjen
jegyzéket

A kongresszus idején a Habima héber szintársulat fog vendégszerepelni Bécsben

Weizmann héber szinpartoló bizottságai alakít. A Habima a jövő évben Palesztinában telepedik le

(Berlin, aug. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Amerikából néhány hét előtt Berlinbe érkezett Habima-együttese megállapodást kötött Barnowsky szinpartolóval, hogy szeptembertől kezdődően a Schiffbauerdammra lévő Komödienhausban héber nyelvű előadásokat tarthasson. A vendégszereplők sorát a Dibbukkal nyitják meg, amelyhez egészen új zenét írtak régi héber dalmotivumok alapján. Berlinből a Habima-ensembléje a német birodalom néhány nagyobb városát keresi föl. Ezután hosszabb időre visszatér a német fővárosba, hogy ott három új darabot tanuljon be, amelyeknek bemutatása után a Habima Palesztinába teszi át működése színterét, valószínűleg — véglegesen.

A Habima Palesztinába — az eddigi rendelkezése szerint — a jövő peszach előtt fog megérkezni és nyomban megkezdí előadásait szabad ég alatt, azon a helyen, ahová föl fogják építeni a Habima tervezett közházát.

A berlini vendégszereplőket megelőzően, augusztus utolsó napjaiban a Habima átrándul Bazelbe, hogy alkalmat adjon a világ minden tájáról egybegyűlt XV. cionista kongresszus delegátusainak és ven-

dégeinek a modern héber színészet megismerésére. Ez a művészi esemény méltó keretet ad a kongresszusnak. A Habima igazgatója az eddigi tervek szerint Herzl Tivadar műveiből is elő fog adni héber fordításban egyes részleteket. Az első előadás prológusát a héber irodalom egyik kiváltsága írja.

Dr. Chaim Weizmann néhány nappal ezelőtt levelet írt a Habimának, amelyben örömeinek adott kifejezést afölött, hogy a cionista mozgalom harmincadik évében éppen Bazelben, az első cionista világkongresszus színhelyén mutathatják be a héber színművészet magas színvonalát. Weizmann, aki egyébként Otto H. Kahn és más királói amerikai zsidó egyéniség mellett aktív tagja a „Lömaan Habima” bizottságnak, közölte Tschemerinsky és Meskin színészekkel, a Habima direktoraival, hogy a kongresszus után egy európai színművészeti bizottságot fog alakítani a héber színjátszás istápolása céljából. Az amerikai szinpartoló bizottság mindaddig fogja támogatni a héber együttest, amíg repertoárját kibővíti, Palesztinába teszi át működése színterét. Azután a Weizmann által létesítendő bizottság anyagi támogatása fogja lehetővé tenni a Habima további fejlődését.

Anglia hatalmas vegyipari gyárakat akar teremteni Palesztinában, hogy megfőrdje a német-francia káli-monopóliumot

London, augusztus 11. Legkésőbb október első napjaiban a londoni gyarmatügyi minisztérium végleges határozatot hoz annak a koncesszióknak tárgyában, amely engedélyt ad a Holt-tenger ásványkincseinek kiaknázására. Ez a koncesszió kétségtelenül új korszakot jelent a Kelet gazdasági életében, legalább is a káliumpar dolgában forradalmi jelentőségű lesz. Tudvalevőleg a föld ismert részeinek legzadagabb kálium-raktára a Holt-tenger, amelyek feltárása beláthatatlan következményekkel járna.

Megközelítőleg sem lehet megállapítani, hogy mi minden érték halmozódik ott fel ama bibliai helyeken, amelyekben Isten haragja szurokba és kénbe pusztította el Szodoma és Gomorha büntészeket, azokat a helyeket, ahol Lót legendája lejátszódott. A biblia szurokja aszfalttá változott át és ott pihen most a négyszáz méter mély tenger fenekén. A ként a modern tudomány földgáznak becsli és a nagy kőolaj-cégek fölöttébb érdeklődnek iránta, vajjon milyen petróleumlehetőségek rejtőznek az átok-sújtott földben. De még, ha sem petróleum, sem aszfalt nem akadna is számottevő mennyiségben a Holt-tenger mélységeiben, azok a savak, amelyek 1:3 arányú oldatban vannak Lót tengerének vizében, olyan kincset képviselnek, amely mellett értékben eltörpülnek akár Dél-Afrika gyémántmezői, akár az Ural aranybányái.

Mert végre is gyémánt és arany nem is olyan fontos dolog, mint a — jó trágya. Az egész világ káliumsó-szükségletét évszázadokra fedezheti geológusok és vegyészek becslése szerint a Holt-tenger. Hét esztendője folytatják ezeket a vizsgálódásokat és megállapításuk szerint a Judea és a keleti Jordán részek közötti tengervízben feloldott savak mennyisége és értéke a következőképpen oszlik meg:

	Millió tonna	Milliárd lej
Hamuszir	1.300	11 100
Bróm	853	3 900
Nátrium klorid	11 900	810
Magnézium klorid	22 000	13 800
Gipsz	81	1 100

Ezek az angol reménységek és számítások. Természetesen ezek a szám adatok praktikus szempontból csak bizonyos fokig elfogadhatók. A szám adatok maguk úgy készültek, hogy a Holt-

tenger 900 négyzetkilométeres földszinét a tenger mélységével sokszorozták és abból megközelítőleg kiszámították a tenger egész víztartalmát. Ezen alapon a kémiai analízis átlagszámításával, amelyet a tenger vizével végeztek, állapították meg, hogy a különböző savakból milyen mennyiséget tartalmaz.

Más kérdés, hogy milyen tempóban és milyen költségekkel lehet ebből a vízből vegytiszta savakat előállítani. Kissé gyermekes az a felfogás, amelyet a közelmúltban angol lapokban lehetett olvasni, hogy nem kell ehhez egyéb, mint a Holt-tenger vizét erre készült tartályokban a nap hevétől elpárologtatni, hogy aztán a földről egyszerűen felkaparják a különböző savakat. A mai tudomány tudja azt, hogy a tengervíznek ez az elpárologtatása nem elegendő ahhoz, hogy ezek a savak tiszta formájában megmaradjanak. Gyárak szükségessé ehhez, amelyek kémiai uton kiválasztják ezeket a savakat, vagyis más szóval

Palesztinában hatalmas vegyipart kell megteremteni, hogy a Holt-tenger e tárházait valóban felhasználhassák.

Mind ezek ellenére bizonyosnak látszik, hogy Anglia meg fogja kísérletet, hogy a Holt-tenger segítségével a német-francia kálium-monopóliumot megfőrdje, miután eddig minden ilyen kísérlete csődöt mondott.

Kereskedők!

Törvény által előírt Jurnal (Napló) Inventar (Leltár) könyvek kaphatók bélyegezve is BERNÁT papíráruházban, Cluj, Fötér 29.

* Tűz a színházban, a legújabb, legszenzációsabb és legmeghatóbb film, amelyet péntektől mutatnak be az Opera-mozgóban. Elsőrendű művészek, Rudolf Rittner, Jakob Tiedtke, Olga Tschehova hatalmas, megrázó szerepében.

A száműzés

Cluj-Kolozs tés alapján hogy Fedor desen Rom szándékozik és ujabban került azzal művészt hat tudvalevőleg kiűldözte az állítólag sző Párisban elő pénzt adott birtokait az pedig megve legmegtisztá Oroszország

A népsz a külföldön ban Oroszban különösen kormányra miatt, amik jelentette, Szovjetorsz férfiak hely ellenére vez meg Saljapin csarszkij kö mazta a mű nyezésének kíséreltet tására.

A béket ház igazgat vics, aki 19 élen, hossz Saljapinnal, miatt összet most legjobb gyalásokat

A talál jelentette, ket szabni büntudatot gránsok né

Ezzel sz vében a kö Saljapin el

1. A m ellen tett hogy ezent szerint pro

2. A sz Saljapin er belül vissz és leningra adja eikob azt az ösz lefoglaltak kobzott ö törvényes pin vissz

A tárg a szovjet amelyekbe mennyi k milyen há ban mind mány felt azt a háza nak építte Saljapin kijelentett a kormány alázónak

Saljapint, aki rövidesen Romániában is fog hangversenyezni, a szovjet visszahívja Oroszországba

A száműzött világhírű énekes nem hajlandó a moszkvai kormánytól bocsánatot kérni

Cluj-Kolozsvár, augusztus 11. Párisi jelentés alapján néhány nappal ezelőtt hírül adtuk, hogy Fedor Saljapin, a világhírű énekes rövidesen Romániába jön, ahol több koncertet szándékozik adni. Saljapin jelenleg Párisban él és újabban ismét az érdeklődés középpontjába került azzal a hírrel kapcsolatban, hogy a nagy művészt hazahívják Oroszországba. Saljapint tudvalevőleg a moszkvai kormány valósággal kiűzdözte az országból, mert külföldi turnéján állítólag szovjetellenes kijelentéseket tett és a Párisban élő orosz emigránsok gyermekei javára pénzt adott. Ezért azután összes oroszországi birtokait az állam javára konfiskálták. Azonkívül pedig megvonták tőle a „népénekes” jelzést, a legmegtiszteltetebb címet, amit énekművész Oroszországban elérhet.

A népszerű művész megbüntetését nemcsak a külföldön találták furcsának, hanem magában Oroszországban is kifogásolták. Az oroszok különösen akkor haragudtak meg a szovjetkormányra a művészszel szemben való eljárása miatt, amikor Saljapin a külföldi lapokban kijelentette, hogy mindaddig nem tér vissza Szovjetoroszországba, amíg a mostani kormányréfiai helyüket másoknak át nem adják. Ennek ellenére vezető színházi körökben akció indult meg Saljapin hazahozatalára és elsősorban Lunacsarszkij közművelődésügyi népbiztos szorgalmazta a művész hazatérését. Az ő kezdeményezésének köszönhető, hogy az orosz kormány kísérletet tett a hírneves énekes visszacsábítására.

A békétárgyalásokat a pétervári állami színház igazgatójára, Exkuzovicsra bízta. Exkuzovics, aki 1918 óta él a pétervári színházak élén, hosszú ideig igen jó barátságban volt Saljapinnal, de egy egészen jelentéktelen ügy miatt összevesztett. A kibéküléshez Exkuzovics most legjobb alkalomnak találta ezeket a tárgyalásokat és Párisba utazott Saljapinhoz.

A találkozás elég hűvös volt. Saljapin kijelentette, hogy nem szívesen enged feltételeket szabni magának, mert nem érez semmiféle büntetést azért, hogy támogatta az emigránsok nélküli gyermekeit.

Ezzel szemben Exkuzovics a kormány nevében a következő három feltételt terjesztette Saljapin elé:

1. A művész visszavonja a szovjetkormány ellen tett kijelentéseit és vállalkozik arra, hogy ezentúl a szovjet érdekében a lehetőség szerint propagandát fog kifejteni.

2. A szovjetkormány abban az esetben, ha Saljapin erre kötelezi magát és bizonyos időn belül visszatér Oroszországba, hogy a moszkvai és leningrádi színházakban énekeljen, visszatérve a házaik és ingatlanait, valamint azt az összeget is, amit az elkobzás alkalmával lefoglaltak. Megígérte még azt is, hogy az elkobzott összeg után a kormány megfizeti a törvényes kamatokat. Ebben az esetben Saljapin visszakapja a „népénekes” címet.

A tárgyalások ideje alatt a francia lapokban a szovjet kiküldöttje cikkeket helyezett el, amelyekben megemlékezett arról, hogy Saljapin mennyi kedvezményt élvezett a szovjettől és milyen hálátlanul mutatkozott később. Azonban mindent jóvá tehet, ha elfogadja a kormány feltételeit. Az illusztrált lapok lekötötték azt a házat, amit a szovjetkormány Saljapinnak építtetett a Krim félszigeten.

Saljapin a feltételeket nem fogadta el és kijelentette, hogy egészen más feltételeket vár a kormánytól. A maga személyére nézve megálázónak tartja, hogy bármilyen formában is

bocsánatot kérjen olyasmért, amiben nem bűnös. Ami a házat illeti, kijelentette, hogy azt nem a kormánytól kapta, hanem saját tervei szerint építtette már régebben és sohasem tekintette

nemzeti ajándéknak azt, amit ő a művészetével szerzett.

A tárgyalások tehát megszakadtak. Exkuzovics visszatért Moszkvába, míg Saljapin Vichybe ment, ahol egyetlen koncert után egy hónapi üdülést szánt magának. Szeptemberben megkezdte európai turnéját, amelybe belesik Románia is. Az énekes kijelentette, hogy ebből a turnéból legalább is olyan jövedelmet remél, amiből Páris mellett villát építtethet, teljesen a krimi villa mintájára.

Egy jugoszláv újság revolveres merényletet követett el a görög exkirály ellen

(Szabadka, augusztus 10.) II. György görög exkirály ellen, aki Bukarestből Veldesbe való utaztában tegnap Nagyikindára érkezett, egy újságíró a pályaudvaron merényletet követett el. A pályaudvaron összegyűlt tömegből az újságíró átsiklott a kordonon, majd mikor a vonat megállt, a király ablakához ugrott, revolverrel többször rálőtt, azonban a golyók egyszer sem találtak.

Bukarestben megszüntették a cenzurát

Ölcső tengerit osztanak szét a máramarosi lakosság között. Szeptember 14-én lesznek a pótválasztások

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt minisztertanács volt Bratianu Jonel elnökletével. A kormány elhatározta a preventív sajtócenzúra megszüntetését, de csak a bukaresti lapoknál. Az ország többi részében egyleg megmarad a jelenlegi rendszer.

Ezután a minisztertanács a tengeriben hiányt szenvedő vidékek helyzetével foglalkozott, kapcsolatban a máramarosi lakosság érveivel. A memorandumával és elhatározta, hogy tengerit fog kiosztani az arra szoruló lakosság között részletes elrendelés ellenében. A minisztertanács bizottságot küldött ki Argetoianu, Ciprianu, Tatarescu miniszterekből a tengeriszállítás megszervezésére.

A tanácskozás következő tárgya az időszerű

választások ügye volt. A szenátusi és kamarai választásokat szeptember 14-re, a bukaresti egyetem szenátorválasztását október 1-re tűzték ki.

A minisztertanács az orvostanhallgatóknak 3 millió segélyt szavazott meg, mely összeget Stelian Popescu az „Universul” által a diákok számára gyűjtött összegből fog előlegezni.

Végül segélyt szavaztak meg a konstantzai károsultak számára.

A minisztertanács 1 óra után ért véget.

Bucuresti, augusztus 11. Dacu belügyminiszter ma délután 6 órára összehívta a bukaresti lapok igazgatóit és a sajtószervezetek elnökeit, hogy közölje velük a cenzúra megszüntetésére vonatkozó minisztertanácsi határozatot.

Vanzetti örömmel, Sacco közömbösen fogadta a kivégzés elhalasztásának hírért

Ma döntenek arról, hogy felterjesztik-e a legfelsőbb bírósághoz a két elítelt ügyét

(Newyork, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világ humanista polgárságának és nagyhatalmat reprezentáló munkásságának együttes megmozdulása Sacco és Vanzetti érdekében, ha még nem is járt teljes diadallal, mégis eredményt ért el: mint a Reuter-ügynökség jelenti, Fuller kormányzó megadva a hatalmas felzúdulás erejétől, hozzájárult, hogy Sacco és Vanzetti kivégzését augusztus 22-ére halasszák el.

Talán nem túlzott optimizmus megállapítani, hogy ez a halasztás leplezett beleegyezése az érdekelt és megriadt hatóságoknak ahhoz, hogy a pör újrafelvételét megtörténjen.

Az elhalasztást Massachusetts állam végrehajtó bizottsága tegnap este 9 óráig tartó tanácskozás után mondta ki, melyhez Fuller is hozzájárult.

Már minden el volt készítve a ma reggeli kivégzéshez

Az utolsó pillanatig minden jel arra vallott, hogy a kivégzést csütörtökön reggel végrehajtják. A bosztoni fogház környéke valósággal a megszállás képét mutatta. A rendőrök a fogházhoz vezető utcákat elzárták és a rendőrfőnökség szigorú felszólításban közölte a közönséggel, hogy tartózkodják minden tüntetéstől, mert a rendőrlégénységnek határozott utasítása van arra, hogy a rendbontókkal a legkiméletlenebb módon járjon el.

Újabb tüntetések és intervenciók

Londonban tegnap a Hyde-parkból mintegy

tízezer főnyi tömeg vonult az amerikai követés elé, hogy Amerika ellen tüntessen. A követés előtt azonban erős rendőri készültség fogadta a tüntetőket, amely feloszlatta a tömeget. Amikor újabb csoportosulást kíséreltek meg, negyven embert letartóztattak.

Newyorkban a Sacco és Vanzetti érdekében lezajlott tüntetések nyugodtabb lefolyásnak voltak, mint várták. A rendőrség ötezer főnyi tömeget szórt szét, hét letartóztatás történt.

Amerika leghíresebb védőügyvédje Hill doktor tegnap két ügyvédtársával együtt hosszú tanácskozást folytatott Holmes bíróval. Hill Holmes bírótól való távozásakor kijelentette, hogy jelenleg semmi emberi hatalom nem tudja megakadályozni a kivégzést. Pesszimizmusa nem volt indokolt, mert utána elhalasztották a kivégzést.

Az elítéltek védelmére alakult bizottság Coolidge elnök feleségéhez táviratot intézett, melyben intervenciót kért férjénél az elítéltek javára. A bizottság a pápát is felkérte intervencióra.

A kormányzótanács még nem döntött...

Mint Newyorkból jelentik, a kormányzótanács még nem döntött végleg Sacco és Vanzetti ügyében. Sanders, a massachusettsi legfelsőbb bíróság tagja kijelentette, hogy csütörtök délig határoz a felett, hogy a két elítelt ügyét a legfelsőbb bírósághoz felterjesztik-e. A fogházigazgató saját hatáskörében halasztotta el a kivégzést, miután a törvény értelmében a kivégzést az elrendelés időpontjától számított egy héten belül kell végrehajtani, de a fogházigazgató egy héten belül maga állapítja meg a kivégzés időpontját. A kivégzés elhalasztásának hírért Buenos-Airesben a lapok fényjelekkel közölték a nyilvánossággal s az utcán összegyűlt tömeg nagy tetszésnyilvánítással fogadta a híreket. Charlestonban a fogházorséget azonnal visszavonták. A kivégzés elhalasztásának hírért Vanzetti örömmel, Sacco pedig egykedvűen fogadta.

ven

Kérjen egyeztet

éber csben évben

megismerésére ad a kon- eddigi tervek elő fog adni, z első előadás talósága írja, appal ezelőtt ömének adott ozzalom har- első cionista k be a héber n, aki egyé- merikai zsidó an Habima” és Meskin hogy a kon- ti bizottságot lása céljából. daddig fogja ertőárját ki- e színhelyét. dő bizottság a Habima

akar törje

nét a tenger megközelítőleg nát. Ezen az íval, amelyet meg, hogy nyiséget tar-

és milyen szta savakat gás, amelyet tett olvasni, Holt-tenger hevéől el- szerűen fel- tudomány elpárologta- savak tiszta szükségesek ztják ezeket

part kell enger e hasák.

szik, hogy Holt-tenger monopóliumot en kísérlete

(Napló) apathók apiráru- 9.

újabb, leg- lm, amelyet a-mozgóban- ner, Jakob s, megrázó

SELECT-MOZGÓ

Olga Tchehcva ismert orosz művésznő

Hisértések városa

érdekfeszítő drámában, a nemzetközi nagyváro- sok életéből.

Monopol Filmcentr.

URANIA-MOZGÓ

Ma még Lil Damita legsinosabb művésznő

Aranypillangó

megható 9 felvonású drámában.

Monopol Dorian

Szinekurák alkonya?

Az emberek néha akkor is panaszkodnak, ha nincs különösebb okuk reá, mert a panaszszal — legyen az akár jogos, akár kevésbé jogos — mintegy könnyitenek lelki feszültségeiken. Ezért van az, hogy panaszkodik a gazdag azért, mert gazdag, panaszkodik a szegény azért, mert szegény s panaszkodik az, akinek nincs panaszra oka, mert egyszerűen irigyli a panaszkodókat.

Nálunk a panaszok azonban nincsenek ilyen neuraszténiás indokai; hála Istennek, nálunk egészséges okok forognak fenn mindenképen arra, hogy panaszkodjunk. Adó, szegénység, kormányzati elnyomás teszik lehetővé számunkra, hogy sirva, jajgatva, joggal panaszkodjunk s így lelki szelepeken át szabaduljunk meg a netán robbanást előidéző túlfeszültségtől.

A sok megszokott panasz sorába most egy egészen speciális panasz illeszkedett be, amely amilyen eredeti, éppen olyan figyelemreméltó is. A kisztrésvényesek tábora nagy elégedetlenséggel konstataulta, hogy az ő pénzükon almentált részvénytársaságok igazgatói és igazgatósági tagjai horribilis tantiémeket szednek fel különböző reprezentációs költségek címén, aminek az az egyenes következménye, hogy a részvényesek többségének dividendá-éhsége nem nyert kiegyenlítést, ami pedig nagy baj, mert a részvényes nem azért jegyez részvényt, hogy reprezentációs költségekre teljék a vezérigazgató uraknak, hanem, hogy a jó dividendákon keresztül a saját reprezentációs igényeit kielégítse.

A kisztrésvényes nem hive az ugynevezett szinekurának, mert a saját kis igénytelen szinekuráját szeretné biztosítani, aminek egyetlen akadálya, hogy a nagy szinekuristák elállják előle a nyugalmas árnyékba vezető utakat.

A kormány természetesen biztosította legteljesebb jóindulatáról a panaszkodókat, ami érthető, hiszen a kormány mindig jóindulatú, kivéve a cselekedeteiben. És bizonyos, hogy a kisztrésvényesek rogyásig lakhatnak majd jól a kormány jóindulatával, de ami a szinekurák likvidálását illeti, arra ítéletidőig várhatnak. Mert a kormány amennyire szívében sajnálja a kisztrésvényeseket, annyira sajnálná megfosztani szinekuráiktól azokat a hiveket, akik politikai meggyőződéseiket és jótékony támogatásaikat pont ezen szinekurák ellenében hajlandók csak biztosítani.

És végül is: legyünk reálisak. Térjünk le a meghaladott dogmák utjáról és lássuk be, hogy egy vállalat célja csak másodsorban az, hogy bő dividendákat osszon; első és legfőbb célja, hogy reprezentációs költségeket termeljen.

A reprezentációs költségeket pedig, — amennyiben kitermelte a vállalat — el is kell költeni, mert ez már hozzátartozik a termelés rendjéhez s ki reprezentáljon más, mint egy ur, akinek nincs más teendője?

A fogyasztó lélektanának egyik legjellemzőbb megnyilvánulási formája, hogy cipókrémet, aspirint, vasat és csizmaszeget csak akkor vásárol szívesen, ha ezeket a cikkeket megfelelően „reprezentálják” számára.

A kormány tehát, akihez a kisztrésvényesek panaszokkal fordultak, minden bizonnyal hivatkozni fog arra, hogy épen a dividendá fokozása érdekében van szükség arra, hogy a vezérigazgató és igazgatósági tag urak minél többet és minél bőségesebben reprezentáljanak.

Akik tehát vannak olyan naivak és elhiszik, hogy a kormány ígérete folytán most már a szinekurák alkonya következik, azok élénken tévednek. Jelenleg a szinekurák hajnalának időszakát éljük, mert fölöttébb politikus éra köszöntött ránk, amely hatalmát a jutalmazásnak köszönheti.

S volt-e, vagy van-e még kormány, mely annyira a jutalmazás jegyében bonyolítaná le áldásos működését, mint a jelenlegi? Aligha.

Igy tehát aligha lesz foganatja a kisztrésvényesek akciójának. Sőt ellenkezőleg: a panasz egyenes következménye az lesz, hogy a kormány szaporítani fogja a szinekurák számát és a jelenleg felosztásra kerülő dividendákat is újabb reprezentációs költségekre használtatja majd fel.

Mert hiszen minél több szinekura, annál kevesebb panasz, minél kevesebb dividendá, annál több szinekura s minél több szinekura, annál több liberális.

A kormány pedig liberális s ez mindent megmagyaráz. (s.)

Két amerikai postarepülő 21 nap alatt akarja körülutazni a földet

Ma startolnak Washingtonban

Newyork, aug. 11. Az Egyesült Államok közönségét újabban William S. Broocks postarepülő hatalmas terve foglalkoztatja. Broocks Eduard Leevel, az állami légiügyek egyik vezetőférfiával tervezetet dolgozott ki a világ körülrepülésére. Az új tervek szerint az eddig elért 28 napos rekordot le fogják szorítani 21 napra. A két repülő Washing-

tonban szereli föl a legmodernebbül gépét és már augusztus 12-én startolnak. Utirányuk a következő: Detroit, London, Stuttgart, Belgrád, Konstantinápoly, Aleppó, Bagdad, Karachi, Kalkutta, Manilla, Tokió, Honolulu, Sanfrancisco, Chikago és végül vissza Detroitba.

Az ir köztársasági képviselők megtagadták a hűségesküet György angol királynak

London, augusztus 11. Írország önállóságának kimondása óta az ir állam függetlenségét kivívó szabadságharcosok tábora két részre szakadt. Az egyik tábor ragaszkodik a György angol király jogára alatt létesült perszonálunióhoz, míg a másik része az ir köztársaság kivívását tartja feladatának. Az ir kormány legutóbb szigorúan eltiltott minden köztársasági szervezkedést és propagandát és kimondotta, hogy azokat, akik a tilalom ellen vétének, deportálja, vagy bebörtönzi. Ennek ellenére a De Valera, ir köztársasági vezetése alatt álló ir képviselők hosszabb ideig tartó tanácskozásukon úgy döntöttek, hogy nem teszik le a hűségesküet György angol királynak és mint önálló és független csoport fogják elfoglalni helyüket az ir szabadállam parlamentjében.

Véletlenül lelőtte az apját egy kolozsvári városi tisztviselő

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma este 7 óra tájban fegyverdörrenés zaja verte fel az álmos Farkas-ucca nyugalmát. Az egyetemmel szemben, a 4. szám alatt lévő városi adóhivatal épületének egyik emeleti szobájából jött a dörrenés hangja, amelyet kétségbeesett jajveszékkel követett nyomon. Az épület egyik szárnyában lakó tisztviselők hozzátartozói rohantak fel elsőnek a terembe, ahonnan a revolverlövés zaja jött. A terem közepén vértócsában feküdt a földön Chiortan János, városi kertész. Előtte, a még füstölő revolverrel kezében, kétségbeesetten jajveszékelt állott a kertész fia, Ghiortan György, a városi adóhivatal tisztviselője.

A vérben fetrengő embert azonnal első segélyben részesítették, majd a mentőkért telefonáltak. Közben a feldult idegállapotban lévő tisztviselő, — akit csak nehezen lehetett lecsillapítani — meglehetősen zavarosan előadta a történetet. Nehány nappal ezelőtt

egy bűnügyi árverésen, több corpus delicti között egy rozoga revolvért vásárolt, amelybe golyót tett a vásár után. Ma délután apjának mutogatta a revolvért, kezébe fogta a ravaszát és nem tud számot adni magának arról, hogyan: a revolver elsült. A golyó apjának mellébe fúródott, közvetlenül a szív tájékán. Az öreg kertész, aki már évtizedek óta munkás alkalmazottja a városnak, nem vesztette el eszméletét. Minthogy a kihívott mentők késtek, a kertészt kocsira tették és beszállították a sebészeti klinikára, ahol azonnal operációt hajtottak végre rajta. Állapota életveszélyes.

A rendőrség, amelyet hasonlóképpen avizáltak a szerencsétlenségről, azonnal kiszállt a helyszínére. A bevezetett nyomozás fog világozókat deríteni a történetekre. A tisztviselő kollégáinak előadása szerint Ghiortan igen jó viszonyban élt az apjával, úgy, hogy büntény esetét teljesen kizárták tartják.

Egymás kezét fogva a Lánchidról a Dunába ugrott két fiatal leány

Az egyiket megmentették, a másikat elnyelte az örvény

(Budapest, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán este háromnegyed hétkor a Lánchid első budai pillérjénél egymás kezét fogva a Dunába ugrott két fiatal egyszerűen öltözött leány. A Lánchid budai oldalán lévő rendőri mentőállomáson észrevették a kettős öngyilkosságot s az örszemes rendőrök a mentőhajóállomáshoz kötött motorcsónakon azonnal kimentésükre akartak sietni. A mentőcsónakban ekkor egy kis hatesztendős leányka ült, aki a motorcsónakban lévő szerekkel játszadozott. A rendőröknek már nem volt annyi idejük, hogy a kisleányt kitegyék a motorcsónakból s ezért vele együtt indultak el a Duna közepe felé, a két öngyilkos leány megmentésére. Az egyik leányt sikerült gyorsan partra hozni, a másikat azonban, bár háromszor is felmerült, mialatt a csónakkal keresték, nem

tudták beemelni a motorcsónakba, mert a Dunának az a pontja, ahol az öngyilkosságra szánt leányok a vízbe ugrottak, örvényes, úgyhogy a motorcsónak is körben forgott, amikor a rendőrök odakormányoztak.

A partramentett leányt Oláh Margitnak hívják, 22 esztendő és a Csáky-ucca 23. számú házában lakott. Arra vonatkozik, hogy miért akart öngyilkos lenni, nem lehetett kihallgatni, mert partrahozásakor eszméletlen állapotban volt. A mentők a Rókus kórházba szállították. Annyit már megállapítottak, hogy Oláh Margit legjobb barátja volt az a fiatal leány, akivel kézenfogva együtt a vízbe ugrott. Mivel azonban Oláh Margitot még a Rókus-kórházban sem sikerült a késő esti órákig kihallgatni, még nem sikerült a vízbe fulladt leány nevét megállapítani.

A különös életmentésnek nagy publikuma támadt a Lánchidon s a többszáz főnyi közönség körében izgatottan tárgyalták, hogy mint került az életmentésre szánt motorcsónakba az a kis hatesztendős leányka, aki a rendőrök a nyílt Dunára elkísérte életmentési utjukon.

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváió készülék
önborotváió pengék
acélárak
felülmulhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Hirdessen az Uj Keletben

Budapest helyettes tanácselnökének küldöttjeivel. Megállapodás. Andráska helyettesnek. mány megadó megszűnését következtében elveszítik a földök. Szó

Ang

London, megbízható, hogy a legu az angol és az angol kö állást a raj jelentős cs azonban vég kintetben, patok 5000 engedmény angol körök az esetben, keutenék a Anglia hajla csapatait ez

Rejte

(Chisinau tudósítójától.) találtak meg erdősebben Lancunin, aki féle tanyán, annak ellen rablók rémt tanár, aki fegyverrel a gelén a Peze holtan talált. Lancunin verzió van f közben táma bandájának e hogy a csend hogy egy ör

Sze

Tatare

(Bucuresti let tudósítójától) tegnap magál resti tudósító — Ugy elégtétellel ve lyunk halála egységesen és nemzeti gyász szavak hangz amelyek azt fájdalmas és lelki társulás összes kisebb nemesak sajtó is tanujelét kalmával érgettal megragata hatalom iránt

Mély

Elmérgekedett a helyzet a budapesti vasipari sztrájkban

Budapest, augusztus 11. Andréka főkapitány-helyettes tegnap a késő délutáni órákig szakadatlanul tanácskozott a munkások és munkaadók kiküldöttjeivel a sztrájk megszüntetésének feltételeiről. Megállapodás azonban még ezideig nem jött létre. Andréka kapitány referált Vass miniszterelnök-helyettesnek a tárgyalások eredményeiről. A kormány meg van győződve arról, hogy a forgalmi adó megszüntetésével beállott olcsóbbodási folyamat következtében a béremelésre irányuló követelések elvesztik alapjukat s a sztrájk önmagától megoldódik. Szombathelyen tegnap százötven famunkás

lépett sztrájkba, Győrött pedig kitört az építőipari sztrájk.

Budapest, augusztus 11. Kétnapi békéltetési tárgyalás után a budapesti vasipari sztrájk mégis elmérgekedett. Andréka főkapitányhelyettes felhívta a vasmunkásszervezet megbízottait, hogy a csepeli gépgyár hatszáz munkása vegye fel újra a munkát, hogy a helyszínen, a csepeli üzemben folytathassák tovább a tárgyalásokat. A Weisz Manfréd-gyár 200 megbízottja a tegnapi gyűlésen a sztrájk folytatása mellett döntött, hangsúlyozva, hogy nem bízik a gyárigazgató ígéréteiben.

Anglia ezer főre csökkenti csapatainak számát a Rajnavidéken

London, augusztus 11. A „Daily Telegraph“ megbízható politikai forrásból arról értesül, hogy a legutóbbi jegyzékváltás alkalmával, mely az angol és a francia kormány között történt, az angol kormány a leghatározottabban foglalt állást a rajnavidéki francia megszálló csapatok jelentős csökkentése mellett. Tulkorai lenne azonban végleges véleményt nyilvánítani a tekintetben, hogy az angol közvélemény a csapatok 5000 fővel való csökkentését jelentékeny engedménynek minősítené, de bizonyos, hogy angol körökben sejtetni engedik, hogy abban az esetben, ha a franciák 10 ezer főre csökkentenék a megszálló csapatok létszámát, úgy Anglia hajlandó lenne a Rajnánál elhelyezett csapatait ezer főre apasztani.

Ugyancsak a „Daily Telegraph“ közli azt az értesülést is, hogy ha Stresemann külügyminiszter nem tudja kieszközölni Poincarónál a megszálló rajnai csapatok létszámának csökkentését, akkor Párisban, Londonban és Rómában diplomáciai lépésre készül, mivel ez az ügy nem tartozik a Népszövetség elé.

Páris, augusztus 11. Briand és Hösch tegnap megbeszélést folytattak egymással a Rajnamegszálló sereg létszámának csökkentése tárgyában. A csapatleszállítások augusztus 19-ikén kezdődnek. Azt hiszik, hogy a kontingens leszállítása nem lesz több 5000 főnél. Az angol és francia vezérkarok között élénk tárgyalások folynak a megszálló csapatok új beosztása tárgyában.

Rejtélyes körülmények között meggyilkoltak egy vakációzó gimnáziumi tanárt

A fáma szerint Jancunin tanár vérbosszu áldozata

(Chisinau-Kisenev, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Titokzatos körülmények között találták meg holtan az orheimegyei Pezeni-erdőségben B. Jancunin középiskolai tanárt. Jancunin, aki nyári szabadságát töltötte a Russo-féle tanyán, naponta kísértelt a közeli erdőszélig, annak ellenére, hogy a közelben garázdálkodó rablók rémtetteire figyelmeztették. A fiatal tanár, aki különben kalandvágyó ember volt, fegyverrel a vállán ment ki a tragikus nap reggelén a Pezeni nevű erdőbe, ahol két óra múlva holtan találták.

Jancunin halálával kapcsolatosan többféle verzió van forgalomban. Egyesek szerint alvás közben támadták meg a hírherdelt Cocos rablóbandájának emberei. A másik verzió az volna, hogy a csendőrök lötték le, abban a feltevésben, hogy egy őrségre állított bandita.

Egy harmadik verzió szerint Jancunin egy bosszúnak az áldozata. Ezelőtt három esztendővel ugyanis az áldozat sógora viszonyt tartott fenn Florinschi nevű gazdatisztjének feleségével. A féltékeny férjet, aki agyonlőtte riválisát, a bíróság ötévi fegyházra ítélte. Az ítélet kihirdetése alkalmával Florinschi megesküdött, hogy addig nem fog megnyugodni, amíg az egész Russo-családot ki nem irtja. Egyévi börtön után a gazdatiszt megszökött, anélkül, hogy a csendőrség nyomára akadt volna. Jancunin rokonai azt hiszik, hogy Florenschi beváltotta esküjét és megölte a Russo-család első utjába kerülő tagját.

A csendőrség erélyes nyomozást indított meg, de eddig még semmilyen biztos adatnak nem jutott a birtokába.

Szeptemberben hozzák nyilvánosságra az új nemzetiségi törvényt

Tatarescu miniszter nyilatkozata a kisebbségek lojalitásáról és a kormány kisebbségi politikájáról

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tatarescu kisebbségi miniszter tegnap magához kérette a kisebbségi lapok bukaresti tudósítóit és a következő nyilatkozatot tette:

— Ugy a kormány, mint a román nép elégtétellel vette tudomásul, hogy nagy királynak halála alkalmával a kisebbségi sajtó, egységesen és teljes lélekkel vette ki részét a nemzeti gyász fájdalmából. Megható és őszinte szavak hangzottak el a kisebbségek részéről, amelyek azt bizonyították, hogy a nagy gyász fájdalmas és magasztos napjaiban megtörtént a lelki társulás közöttünk. A gyász napjaiban az összes kisebbségeknek alkalmuk volt arra, hogy nemcsak sajtójukban, hanem a parlament előtt is tanujelét adják a bennünket ért gyász alkalmával érzett őszinte fájdalomuknak és egyúttal megragadták az alkalmat, hogy az államhatalom iránti hűségükről újabb bizonyítékot

adjanak. Ez a manifesztáció mindenkit meggyőzött arról, hogy a kisebbségek őszinte lélekkel közeledtek felénk és ez az őszintén megnyilvánuló érzés az együttműködés forrásává lesz mindnyájunk számára.

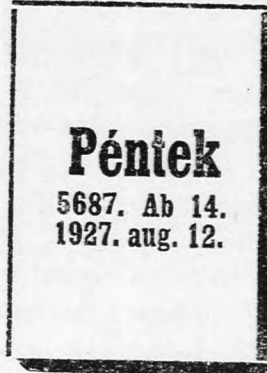
A miniszter ezután a kormány kisebbségi programjáról nyilatkozott. Erről a kérdéssel Tatarescu ezeket mondotta:

— A kormány komolyan foglalkozik a kisebbségi probléma megoldásával, hiszen a liberális párt kormányprogramjában is szerepel ez a kérdés. A kormány álláspontja ebben a kérdésben jólismert és nem e pillanatban született meg. Duca belügyminiszter, akinek a kisebbségi kérdésben elfoglalt széleslátókörű felfogása közzismert, foglalkozik a kérdéssel, amelynek különös fontosságot tulajdonít és szeptemberre már a nyilvánosság elé is léphetünk a tervekkel és eredményekkel.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági xsi-dóság napilapja.
Főszerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felolvasó szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— Indokolt esetben köztisztviselőt is ki lehet lakoltatni. Petersberger járásbíró tegnap egy vitás lakbér-ügyben elvi jelentőségű döntést hozott. Máté Ferenc hetvenéves kolozsvári háztulajdonos, akis aját telkén fiával, ennek feleségével valamint három gyermekével, leányával egy szoba-konyhás lakásban lakott, arra kérte a bíróságot, hogy a telkén szintén egy szoba-konyhás lakásban lakó Tecutia Ferdinand vasuti tisztviselő kitelepítését rendelje el, mert arra a lakásra neki egészségügyi és erkölcsi szempontból feltétlenül szüksége van. Dr. Horváth Jenő ügyvéd, Máté Ferenc jogi képviselője kérésének a bíróság helyet adott és elrendelte a vitás lakás átadását.

— Dr. Schönberger Manasse emlékalapítványt létesít az Árvagondozó. Megemlékeztünk arról az általános őszinte mély részvéttről, amely a tragikusvégű dr. Schönberger Manasse halálával támadt Erdély egész közvéleményében. Dr. Schönberger Manasse elhalálozását mély megilletődéssel vette tudomásul az Erdélyi Zsidó Árvagondozó is, mert benne a központi végrehajtóbizottság egyik lelkes odaadó tagját veszítette el. Dr. Schönberger Manasse mindig önzetlen idealizmussal dolgozott az árvák ügyéért és ezért örökre való eltávolításával nagy veszteség érte az Árvagondozó országos szervezetét. A Központi bizottság elhatározta, hogy emlékének kegyetelen megörzéseképpen a tihuceai nyaralótelepen egy „Dr. Schönberger Manasse Agyalapítványt“ létesít.

— Meghalt Vadász Miklós. Párisból jelentik: Vadász Miklós, a Budapestről elszármazott nagynevű rajzolóművész tegnap egy párisi magánszanatóriumban meghalt. A zsidó származású piktor aránylag fiatalon, negyvenhatéves korában hunyt el. Már fiatalon, alig hogy elvégezte az iparművészeti iskolát, föltűnt végtelenül finom kivitelű és a karaktert erősen kihangsúlyozó rajzaival. „Az Est“ben megjelent skicsei egy csapásra országos nevet szereztek neki és amikor Párisba ment és egy szatirikus folyóiratban, az „Asiette au beurre“ hasábjain megjelentek a rajzai, a világ legolvasottabb illusztrált újságjai igyekeztek megnyerni Vadász Miklóst munkatársuknak. Nemcsak művészetében volt disztigvált és egyben eredeti, hanem megjelenésében is. A pesti bohémvilág egyik legrokonszenvesebb tagja volt, puritánul egyszerű és mégis végtelenül kifinomodott jelenség, akinek elmulására mindenki, aki közelebb ismerte, fájdalommal fog gondolni. Alkotásait az igaz művészet lelke hatja át és Vadász Miklós emléke ezekben is nagy idő-kön át élni fog.

* Tüntetés a kolozsvári Nemzeti Színházban. Hogy a kolozsvári közönség megőzödjön róla, milyen biztos az Opera épülete minden tűzveszedelemmel szemben és milyen rendszabályok állanak készen tűz esetére, érdekes bemutató lesz vasárnap délelőtt az Opera épületében. Tizenegy órakor, valamint este fél-tíz órakor, a mozielőadás után a kolozsvári tüzoltóság általános főpróbát tart egy elképzelt tűz eloltásáról. Érdekes véletlen, hogy ugyanezek a napokon „Tűz a színházban“ című hatalmas film megy az Opera-Mozgóban, egy tüzoltó tragédiája, aki az égő színház lángjaiban gyermekét keresi.

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruhá- **Cink Claj** ját molymentesíti

— **Zita exkirályné öccse soffőr lett Párisban.** Párisból jelentik: Zita magyar exkirályné öccse, René párizsi herceg soffőr lett Párisban. Autója, amelyre nincs taxaméter felszerelve, a luxusautók között a párizsi operánál áll. A herceg, aki dúsgazdag volt és feleségével, aki dán királyi hercegnő, nagy hozományt kapott, egész vagyonát a kopenhágai Glücks-tahl-bankra bízta, amely nemsokkal később csödbejutott és így a herceg teljesen tönkrement. A herceg most Párisba költözött, ahol gazdag amerikaiakat és angolokat fuvaroz jó pénzért.

— **Elfogtak egy közismert budapesti zsarolót.** Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség detektívjei tegnap Baján elfogták a Kolumbusz-uccai zsarolást tettesét. A detektívek hosszas nyomozás után megállapították, hogy a zsaroló egy Fuchs nevű katonai nyomozó, aki Sopronban a diktatúrát követő időkben sokat szerepelt s kinek neve később a rendőrségen különböző váltóhamisítások, csekkcsalások, lopások és uszorák következtében ismeretessé vált. Fuchst a soproni és a győri ügyészség is több ízben körözte, de mindig eltűnt. A detektíveknek végre sikerült megszerezni Fuchs Jenő fotografiáját sőt a fényképről a Fuchs által megszarolt egyén teljes bizonyossággal ráismert Fuchsrá. Megállapítást nyert, hogy Fuchs pincér ismerősei révén üzletet akart nyitni s mert 20 ezer pengőre volt szüksége, elhatározta, hogy ezt zsarolás útján szerzi meg. A budapesti rendőrség ma reggel detektívjei útján átvette a bajai rendőrség cellájában őrzött Fuchst.

— **Örízetbe vették a Budapesti Hírlap kiadóhivatalának igazgatóját.** Budapestről jelentik: A rendőrség ma örízetbe vette Gábor Arnoldné, a Budapesti Hírlap kiadóhivatalának volt igazgatóját. Mint ismeretes, a lap régebben kényszerregegyezséget kért maga ellen, amelynek során a szokásos könyvszakértők átvizsgálták a részvénytársaság könyveit és különböző visszéléseket állapítottak meg. Ennek alapján a lap feljelentést tett Gábor Arnoldné ellen. Őt vádolva a visszaélések elkövetésével. A lap kárát mintegy 368 millióra becsülik. Gáborné tagadja a sikkasztás és hűtlen kezelést büntetést, miért is a tanúk egész sorát idézték be az ügy úsztatása végett.

— **Brassóban lesz az ezévi eszperantó-kongresszus.** Az ezévi romániai eszperantó-kongresszust Brassóban fogják megtartani, több külföldi delegátus jelenlétében. Így például bejelentették részvételüket Kodera és Slasgava, a tokiói egyetem tanárai és Sombos Pike (Ausztrália), a melburnei egyetem tanára.

— **Kövel megdobálták Argetoianu minisztert.** Bukarestből jelentik: Argetoianu miniszter gépkocsiját tegnap kőzappal támadták meg gyermekek Krajova mellett, Germanere faluban. Egy kő a fején megsebesítette a minisztert, akinek sebeit a krajovai kórházban kötötték be. A vizsgálat megindult.

* **A Haggibbor vasárnapi táncos kerti-ünnepélye az Ujságíróklubban.** Vasárnap délután 4 órakor kezdik és másnap reggelig tart a Haggibbor sportegylet augusztus 14-iki táncos kerti-ünnepélye az Ujságíróklub Monostori ut 18. alatti árnyas kertjében és összes termeiben. Minden kilátás megvan arra, hogy a közönség egy feledhetetlen nyári nap emlékével fog az ünnepélyről távozni. Nagyszabású kabaréműsor, táncverseny, férficsunyasági verseny, mesedélután, tornaünnepély, táncmulatság tarkítják a kertiünnepély programját. Különösen szerencsés ötlet volt az Ujságíróklub helyiségeinek kiválasztása, mert ezzel a rendezéssel azt biztosította, hogy kedvezőtlen idő esetén kellő terjedelmű báltermek álljanak a közönség rendelkezésére.

Égető lábfájás a nagy hőségben elmúlik,
ha lábvízébe **Pe dis a n** lábsót kever.

— **Egy japán író különös öngyilkossága.** Tokióból jelentik: A japán regényírók legolvasottabb alakja, *Akusagava* megmérgezte magát és meghalt. Három végrendeletet hagyott hátra az elsőben megtiltotta feleségének, hogy felélesztésére bármilyen kísérletet is tegyen. A másodikat egy költőbarátjához intézte, amelyben megéri művei értékesítésére. A harmadik végrendeletet a költő több barátjához intézte és ebben megírta, hogy mi készítette az öngyilkosságra. Két év óta — ugymond — egyre a halárra gondolok és arra, hogy mennyivel boldogabb állapot a nirvána, mint az élet. Az író harminchat éves volt és három árva hagyott maga után.

* **Meghívó.** Winkler Mór és neje ezuton hívják meg rokonaikat és ismerőseiket fiuknak Jermijahu Eliezernek folyó hó 13-án, szombaton Strada Dogarilor 7. szám alatt tartandó *barmicvah-ünnepélyére*. Istentisztelet délelőtt feltüz órákor a Poale-Cedek imaházban.

— **Szerencsés kimeneteli autóbaleset.** Dévai tudósítónk jelenti: Dr. Molnár Jenő petrozsényi ügyvédet többbedmagával könnyen vezetéssé válható autószerencsétlenség érte a napokban. A Szászváros melletti Tordos község közelében egy éles kanyarulatnál teljes sebességgel futott a gép és hogy egy szembejövő autót kikerülhessenek, az árokba kellett kormányozni. Az autó felborult, de utasai olyan szerencsésen estek ki, hogy kisebb horzsolásokon kívül komolyabb bajuk nem történt. Az automobil erősen megsérült.

— **Herzl-ünnepély Déván.** Tudósítónk jelenti: A dévai zsidó ifjúság Herzl Tivadat halálának 23-dik évfordulója alkalmával augusztus 14-én, vasárnap emlékünnepélyt rendez. Az emlékbeszédet Dr. Grossmann Miksa dévai ügyvéd tartja.

— **Pusztító villámcsapások Magyarországon.** Szegedről jelentik: A Tápé község közelében levő Püspöktelepen a tegnapi viharban, amely a szegedi kendergyárat is felgyújtotta, a villám egy tanyát pillanatok alatt lángborította. Egy tanyai házban a bennlakó szellemcsalód minden tagja bennégett. A szegedi és tápéi tüzoltók a viharban nem tudták átkelni a Tiszán és így a tüzet sem tudták megakadályozni. Szolnokon a villámcsapások három lakóházat és több más épületet gyújtottak fel.

Stanioi Lepage

— **Bosszúból leszurta az apósát.** Déváról jelentik: Szabó Quitz petrillai gazdálkodó még huszétkor egy összeszólalkozásból kifolyólag vejét, Todorutz Petru odaváló bányászt erősen megverte. Pár napi harag után úgy látszott, hogy teljesen kibékültek egymással, pedig Todorutz Petruban forrt a bosszú és csak a kedvező alkalmat várta, hogy az kitérhesse. Pünkösdkor após és vő együtt mulattak a kocsmában. Már mindketten erősen ittas állapotban voltak és hazafelé indultak, amikor Todorutz anélkül, hogy egy szót is szőtt volna előrántotta a bicskáját és apósa nyakába szurta. A kés az ütőeret vágta el és ha az ismerősök föl nem szedik az öreget, elvérzett volna. Így azonban Szabó Quitz néhány hét múltán felépült. Todorutzot tegnap vonta kérdőre tettéért a dévai törvényszék, amely emberölés kísérletében mondta ki vétkesnek és az enyhítő körülmények figyelembevételével háromhavi börtönbüntetésre ítélte. Ebből másfél napot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett a bíróság.

— **Eljegyzés.** Herskovits Micikét Tordáról eljegyezte Czikk Mihály Máramaroszigetről. (Mind-en külön értesítés helye t.)

— **A Coltea megővta a Kinizsi bajnokságát.** Brassóba jelentik: Az Universitatea után a brassói Coltea is megővta a Kinizsi országos bajnoki mérkőzéseit azon a címen, hogy a Kinizsi két katonajátékosa: Tánzer és Teszler jogosulatlanul vettek részt a mérkőzésen. Az óvások fölött a bukaresti központ a napokban fog dönteni.

— **Betörtek London detektív-főnökének a házába.** Londonból jelentik: Különös balszerencse érte Wensleyt, a Scotland Yard detektív-főnökét. Wensley a leghíresebb és a gonosztevők világában legriasztóbb hírű titkosrendőre Angliának. Számos nagy betörést leplezett le és az angol mesterbetörők egész sorát tartóztatta le. Azokat a tapasztalatokat, amelyeket hivatásának gyakorlása közben szerzett, a Palmers Great-on épült házában a berendezésénél gyakorlatilag is érvényesítette. Wensley London délkeleti részén fekvő háza mintája annak, hogy hogyan kell védekezni egy épületben a betörők ellen. Házának valamennyi ajtaja és ablaka különleges lakatokkal volt ellátva és Wensley nem egy alkalommal adott kifejezést annak a véleményének, hogy nála lehetetlenség betörni. Ez a véleménye azonban tegnapelőtt reggel óta alighanem megváltozott. Két nappal ezelőtt éjszaka ugyanis tolvajok jártak Wensley detektív-főnök házában és a házban megtalálható valamennyi ezüstneműt, sőt a híres detektív egyszerű mügyüteményét is elvitték. A cinikus tolvajok nem érték be ezzel a zsákmánnyal, hanem ellopták Wensleynek azt az érmét is, amellyel az angol király tün-tette ki néhány esztendővel ezelőtt, amikor a detektív-főnök bűnügyi zsenijének egy nagyon bonyolult bűntényt sikerült felderítenie.

— **Csankajsek megsebesült.** Csankajsek a kínai nacionalista csapatok vezére, az északiak ellen indított offenzívában maga is megsebesült s így kénytelen volt elrendelni csapatainak visszavonulását.

— **Az állambiztonsági hivatal felhívása a vállalatok vezetőihez.** A kolozsvári városi sziguranca felhívással fordul Kolozs megye összes gyáripari és vállalati igazgatóihoz, hogy augusztus 13-ig bezárólag jelenjenek meg a Ferdinánd király-ut 54 szám alatt levő hivatalos helyiségében, ahol őket érdeklő kérdésekben fognak felvilágosítást kapni.

— **Négy palesztinai utast kiraboltak egy hajón és a tengerbe dobták őket.** Marseilleből jelentik: Négy palesztinai állampolgár Amerikába akart utazni, azonban nem kapta meg a beutazási engedélyt. Egy honfitársuk segítségével és negyven ezer frank lefizetése után a Celte nevű gőzös fedélzetére szálltak, amely július 4-én indult Oránba. Utközben kirabolták a hajó fedélzetén a négy utast és sem inni, sem enni nem adtak nekik, majd végül, miután a hajó elhagyta Orán kikötőjét, a tengerbe dobták őket és utánuk kiáltották, hogy közel vannak Buenos Aireshez. A gőzös erre folytatta útját. A négy palesztinai polgárt hajósok kimentették és Oránba, majd onnan Marseillebe szállították. A Celte gőzös ellen megindították a vizsgálatot. Az angol konzulátus kezébe vette az ügyet és benyújtotta a panaszt a hatóságoknak.

— **Bernát Albert,** a Haggibbor szimpatikus játékosa kedden, augusztus 16-ikán tartja meg esküvőjét Grünblatt Piri kolozsvári urleánnyal. A lelkes játékos esküvőjén a Haggibbor testületileg fogja képviselni magát.

* **Románia új vámtarifája** dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Alapítva 1874.

Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélárúk
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák
stb.

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusan (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, őcső keresztény és שר עילítás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek Naponta tér-és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószobában kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság.** Posta: Leenda-Mare

Columbia
Parlophon
Polidor
Poliphon
Syrena

tánc és művész
gramfon
lemezek

90.— Leitő! kezdve

TRISKA-nál

CLUJ, STR. ŞAGUNA 14.

n a g y választékban kaphatók!

Hirdessen az Uj Keletben

(Budapesti tájékoztató.) A ellenes gaz kurrencia érdekelt áll a két jelen pesti OMO kormány á egy intern A szerve és Jugoszlá nagyobb a három orszá fel, amelye rosában les mindegyik az egyes m

Elkészü pitási terv törvény, am tett, tudvale gyarak érdek jenek. A szüit és mos tervezet a sze szesszel törté

A korn kisrészvény lentik: A panasz futó vényesei kö részvénytárs jogokkal és rariumokra cimen szedet részvényesek fektetett pé a panaszok határozta el lása érdeké ellenőrzés a különösen a vényes. A litotta ezek terjesszék fe vonatkozó z elhatározni a ellen fogana

Egyesült Jelzálógha

Devizák

Zürich ...
Newyork ...
London ...
Páris ...
Milano ...
Prága ...
Budapest ...
Belgrád ...
Bukarest ...
Varsó ...
Bécs ...
Berlin ...

Száz le

Kolo

Cluj, Piat Sajat tók dán, Alsó rékpénztá régenben

Közgazdaság

Román-magyar-jugoszláv mezőgazdasági szervezet létesítésén dolgozik a budapesti OMGE

A terv szerint nemzetközi gabonakartel alakulna Középeurópában, amely állatexporttal is foglalkozna

(Budapest, augusztus 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mindenféle megnyilvánuló agrár-ellenes gazdasági politika és az amerikai konkurrencia már régóta élénken foglalkoztatja az érdekelt államok mezőgazdasági köreit. Ennek a két jelenségnek ellenakciójaként most a budapesti OMGE, amely mögött maga a magyar kormány áll, nagyvonalu tervet dolgozott ki egy internacionális agrárszervezet létesítéséről.

A szervezet főleg Romániára, Magyarországra és Jugoszláviára, mint Középeurópa három legnagyobb agrárállamára fog támaszkodni. A három országban exportszervezeteket állítanak fel, amelyek központja valamelyik állam fővárosában lesz. Ez a központ állapítja meg majd mindegyik ország exportkontingensét, valamint az egyes mezőgazdasági termékek árát. Az ex-

portálható agrártermékek mennyiségének megállapításakor elsősorban azt fogják figyelembe venni, hogy az illető kartellállamban hány ember foglalkozik mezőgazdasággal, mekkora a bevetett területek nagysága és milyen gabonafölöslegekkel rendelkezik. Az exportkampány lebonyolítása után esetleg megmaradó gabonát ez a szervezet vásárolná össze minden tagállamban és elraktározna, amíg kedvező alkalom adódik a fölösleg megfelelő értékesítésére. Az ebből befolyó jövedelmet megfelelő arányban felosztják a szervezet tagjai között, amelyek a rájuk eső részt arra fogják fordítani, hogy könnyítsenek a gazdaosztály közterhein.

Az állami jelegű szervezet, ha megvalósul és megfelel a rendeltetésének, élőállatexporttal is foglalkozni.

Elkészült a szeszkenyverszindikátus alapítási terveze. Bukarestből jelentik: Az új törvény, amelyet az Uj Kelet részletesen ismertett, tudvalevőleg arról is intézkedik, hogy a szeszgyárak érdekeik védelmére szindikátusba tömörüljenek. A szindikátus alapítási terveze már elkészült és most a pénzügyminisztérium előtt van. A tervet a szeszértékesítés meg- szervezésével, valamint a szeszszel történő visszaélések leküzdésével foglalkozik.

A kormány erélyes akcióra készül a kisérszvényesek védelmére. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumhoz számtalan panasz futott be különböző vállalatok kisérszvényesei köréből, akik azt sérelmezik, hogy a részvénytársaságok visszaélnék adminisztrációs jogukkal és rengeteg pénzt fordítanak honoráriumokra és az igazgatósági tagok különféle címen szedett tantiémjeire, ezzel szemben a részvényesek minimális osztalékot kapnak befektetett pénzüik után. A pénzügyminisztérium a panaszok hatása alatt erélyes intervencióra határozta el magát a sérelmes helyzet orvoslása érdekében. A kormány rövidesen szigorú ellenőrzés alá veszi a vállalatok ügykezelését, különösen azoknál, ahol az állam maga is részvényes. A pénzügyminisztérium már fel is szólította ezeket a vállalatokat, hogy sürgősen terjesszék fel az 1927. év első három hónapjára vonatkozó zárszámadásokat és ezek alapján fogja elhatározni a kifogás alá eső részvénytársaságok ellen foganatosítandó rendszabályokat.

Ujra megkezdik az uzoratorvény alkalmazását. Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelmi miniszter elrendelte a spekulációs törvény szigorú alkalmazását. Azok ellen, akiket árdragításon érnek, a gyorsított eljárás alapján 24 órán belüli eljárás megindítását kérte az igazságügyminisztériót.

Gummi
óvszerek

JUNO

illatszertárban

Cluj, Strada Iorga 5. (Jókai-u.)

Mézőnöki műszerek

LEPAGE-nál, CLUJ

Kérjen ajánlatot!

Tőzsde

A piac tartózkodó, egyébként változatlan.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3120-3125	—	—	491 ³ / ₄	3120	11042	13682	65075	1928
Newyork	161-162	51881	51875	2551	162	57280	70990	3375	—
London	786-788	252187	252162	12402	787	2788	3451 ¹ / ₄	16410	4866 ¹ / ₄
Páris	640-645	2033 ¹ / ₂	2033 ¹ / ₂	—	635	2245	2782	13230	392
Milano	885-890	2824	2824	13875	882	3120	3865 ¹ / ₂	18387	544 ¹ / ₂
Prága	479-480	1539	1539	7570	480	1697 ¹ / ₂	210375	—	29637
Budapest	2815-2825	9055	9055	—	2860	—	12387	589 ¹ / ₈	—
Belgrád	—	913	913	—	—	1008	1249 ¹ / ₂	5940	175
Bukarest	—	322	322	1580	—	354 ¹ / ₂	440	2100	62 ¹ / ₄
Varsó	—	58	58	—	1840	6405	7930	377 ³ / ₈	—
Bécs	2275-2285	7305	7305	—	2240	8067 ¹ / ₂	—	47515	—
Berlin	3850-3860	12323	12333	—	3860	13620	16882	802	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 322, Páris 1580, Budapest 354¹/₂, Bécs 440, Prága 2100.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaanyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B. hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruaktárai a vasut mellett.

Pályázat.

A statusquo hitközségünkben betöltendő Cantor-tanítói állásra pályázatot hirdetünk.

Az állás már az őszi ünnepek előtt elfoglalható. Kellő okmányokkal fészerezett kérvények alulírottához címzendők.

Fizetés megegyezés szerint. Meghívottnak utazási költségeit megtérítjük. Állami nyelvet bírók előnyben részesülnek.

Sannicolaul-Mare, 1927. aug. 9. (Jud. Torontal).

Glück Zsigmond
jegyző

Dr. Kassovicz Henrik
hitk. elnök

„AURORA”
bodegámat
Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 14 sz. alól
szembe 25
szám alá helyeztem át. —
Kibővíve כשר vegetáriánus (tejesnemű) konyhával, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel ELEK SIMON

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-ajándéku. 10 zsidótárgy könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvesoport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvostályában

A
Kadima-nyomda
csak
izléses és szép
nyomtatványt
szállít
*
Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak egy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Keresek a belvárosban két üres nagy szobát lehetőleg szeptember elsejére. Címet a kiadóra kérek leadni.

Géphímzést olcsón vállalkozok. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Gyermekszertető uriaszony, központi lakással elsőrangú rituális teljes

ellátást

nyújtana 2-3 leánykának. — Megkereséseket Uj Kelet kiadóhivatalába „Doctorné” jelíggel kérek

Rentábilis, jókarban levő nagyobb belvárosi ingatlant keresek. Ajánlatokat megbízottam dr. Fenichel ügyvédhez (Reg. Maria 38.) kérek.

Iskolásgyermekek szülést és teljes ellátást (orth. koser) nyerne előkelő háznál Mediason. Ajánlatok Kappel hirdetési irodába Sibiu, Hermanns platz 10.

Keresek a belvárosban szoba-konyhás lakást szept. 1-re. — Cím a kiadóban „Öreg pár” jelíggel.

A Tarbut szomszédságában lakó, komfortos lakással rendelkező zsidó család felvenne teljes ellátásra iskolásleányokat, esetleg fiukat vagy egy hivatalnoknőt. Zongora használatával. Cím a kiadóban.

Műhelynek, raktárnak alkalmas cca 200 m²-es száraz, világos pincehelyiség és cca 120m²-es földszintes terem bérebeadó. — Tájékoztató Malom-utca 28. sz. alatt házfelügyelőnél

„ACME” fűzőgép

a legökéletesebb, irodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen fűzőgép, mely tartós

Kapható:

OFFICE EQUIPMENT
COMPANY, ORADEA

Hornyolt és hódfarku cserepet

legutányosabb árban
prompt szállítást ajánl

Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.
Cluj, Piața Unirii 20

Olcsó zsidótárgy könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90-
M. Brod: Socialismus in Zion	32-
Im Kampf um das Judentum	32-
Bialik: Gedichte I/II	125-
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung	170-
Der XII. Zionistischen Kongress	25-
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	150-
Herzl: Philosophische Erzählungen	130-
Herzl: Das Neue Ghetto	125-
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	125-
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk	140-
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	90-
Karpeles: Geschichte der Jüdischen Literatur I-II (920 lap)	600-
Koigen: Der moralische Gott	90-
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	50-
Moses Mendelsohn: Jerusalem	90-
Miwchar Haschira haivrit (Antologia)	180-
Nordau: Zion-Schriften	170-
Perez: Drei Dramen	90-
Zlocisti: Moses Hess, Leib.	150-
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leib.	150-
I. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	90-
Jüd. Theater I-II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	125-
gebund.	150-

Kaphatók:

az UJ KELET könyvosztályában

Szovátán

a Villa Speranza-ban levő

A rendkívül kedvező időjárás miatt az idei szezon szeptember hó végéig tart.

urii panzióban
már aug. 15-ikén lépnek életbe a rendkívül mérsékelt utószezon árak.

Érdeklődni lehet dr. Krausz Józsefné főrabbinénál, Baia Sovata, Villa Speranza

Dr. Gideon-Bierer ortopéd-sebészeti intézete Cernaui, Strada Română 21

Az ortopéd sebész-specialista hosszú ideig Lorenz bécsi professzor klinikáján volt műtörvos. Veleszületett és szerzett deformációk műtéti és konzervatív kezelése, ugyanint derék-, láb- és nyakizületi ficamok. X és O lábak, hátgerincferdülések, ízületi merevség és bénulások utáni következmények stb. Zander-terem, ortopéd torna és masszázs. Műterem, amelyben járó és rögzítő készülékek, lúdtalpbetétek és sebkötések készülnek.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

A színházi bérlet. Szerdán este lejárt az a határidő, ameddig a régi bérlet elővételi jogát a titkári iroda fentartotta. Csütörtök reggeltől kezdve már az új bérlet-igénylők rendelkezésére áll a nézőtér minden eddig le nem foglalt helye. A bérlet-árak olyan alacsonyok, a fizetési feltételek olyan kedvezők, hogy mindenki megerőltetés nélkül tudja egész évadra helyét biztosítani a színházban. Bérelni lehet naponként reggel 8-tól 1-ig és délután 6-tól 8-ig.

Az Andrássy-uti kabaré vendégjátéka. Két szenzációs estje lesz a jövő héten a magyar színháznak: Hétfőn és kedden a budapesti Andrássy-uti színház teljes kabaré-együttese fog egész estét betöltő műsor keretében fellépni. Rendkívül gazdag és változatos ez a műsor: Uj kabaré-tréfák, vígjátékok, jelenetek, magánszámok fogják szórakoztatni a közönséget. Hétfőn is, kedden is teljesen más-más műsor keretében fognak fellépni a kabaré-művészek. Nem valami kisebbbrangu összeverődött kabarétruppról van szó, hanem Budapest legelőkelőbb, legnépszerűbb kabaréművészei jönnek Kolozsvárra, élükön Dajbukát Ilonával, Bárony Istvánnal Kövári Gyulával. Jegyek már váltak a magyar színház pénztáránál ugy a hétfői, mint a keddi előadásra. Előadások kezdete: Félkilenc órákor.

Nőifodrászterem.

Báli, estélyi és menyasszonyi frizurák, fátváltás a legmodernebb művészettel háznál és házon kívül. **Viz-onduláció, maui-Hajfestés** a teljesen ártalmatlan „Henna és Henol”-al. — Az összes hajmunkák raktára és elkészítése legművésziességgel kivitelben. **Női hajnyírás (Bibifé)** valamint minden munka elsőrendű iskolázott speciális munkások által gondosan és szakszerűleg készült. — **FRITZ ESSIOMANN** férfi- és nőifodrászterem, — Sibiu, Schmiedg. 17.

Róth

cipész-nél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olcsó könyvesoportba tartoznak:

- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
Perutz: 9 és 9
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schopenhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

★

A szenzációs könyvsorozat ára — portóköltésén kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Strada Baron L. Lop 40.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhhoz küldjük.

Lupu

Lupu min...
rális orientác...
megőrizni a l...
multjához. Le...
tervezete, m...
ment elé s ha...
hogy átmenet...
ság szociális l...
Lupu mod...
egykori belüg...
lusi termelész...
liberálisabb...
Ha a mult v...
feltételezni, h...
dolja szociálp...
mely ha ne...
oázist jelent...
szociális teng...
Lupu mu...
adók kötelez...
kal kollektiv...
sok pedig arr...
alapján dolgo...
még tovább...
hogy a rom...
vállalatok tisz...
részvények bi...
Azok, akik...
célküztetések...
lentül megtalá...
mely végső p...
igazságtalansá...
ez, melyre eg...
lehet építeni...
kiküszöbölésé...
fog ama indu...
zának, melyr...
van, de amely...
minden eszkö...
meglévő ipart...
Kétségtelen...
megszüntetés...
kásságnak, a...
szesítése. Am...
rális reakció...
megvalósulása...
remtene, nem...
talista termel...
is, akik nagy...
általában a t...
vartalan folya...
munkásság fo...
morális és sze...
tele nélkül.

Epen nap...
zonyítja, hog...
tikussá teszi...
lanságát és...
termelése hely...
reálisnak, mi...
paradoxon, h...
nak kell meg...
Hiszen az...
törrel és bar...
tökés és töke...
végeredmény...
pusztuláshoz...
zervatív vilá...
hogy a világ...
gyen és e kor...
biztosítsa be...
kulturális fol...
Lupu érzi...
ber, aki felis...
azokat a din...
nemakarva m...
kialakulásána...
szkepszissel v...